

Sritis ir tikslai:

- Atpažįsta dainas, dainuojant nepažįstamiems kalbėtojams.
- Klausymo metu pasako (įterpia) praleistus tinkamus žodžius, kai juos taria nepažįstami žmonės.

Veikla

Per penkis mėnesius nuo šios programos pradžios vaiką išmokėte daugiau nei 20 dainų. Kai dainuojate, vaikas sugeba atpažinti kelias dainas. Dabar atėjo laikas iš **namų aplinkos ir jūsų žinomų balsų** pereiti į platesnį pasaulį. Jis turi gebėti suprasti ir skirti dainas, kurias žino, kai jam dainuoja mažiau žinomi žmonės. Kaip ir 22 savaitę, jums prireiks draugų, šeimos narių, kaimynų ir kitų žmonių pagalbos, kurie gali dainuoti jūsų vaikui.

Darželyje

Jeigu vaikas lanko darželį, paprašykite **auklėtojų, mokytojų** ar kitų motinų paeiliui dainuoti dainas, kurias

žino jūsų vaikas. Pamokykite kitus vaikus, kaip padainuoti, kai vaikas turi išstarti pats paskutinį eilutės žodį. Visi vaikai mėgsta šią veiklą, nes jiems patinka žinoti atsakymą! Stebėkite vaiką, nes mes norime, kad jis tą patį atliktų vaikų grupėje, kaip tai daro ir namuose. Atsiminkite, jog klausantis grupėje yra daugiau triukšmo, ir tai gali apsunkinti vaikui aiškiai girdėti. Be to, jūsų vaikas greičiausiai nebus **šalia dainuojančio** kiekvieną kartą, kai kas nors dainuoja. Atstumas taip pat labiau apsunkina vaikui klausymąsi. Jeigu mūsų vaikas turi klausymosi problemų, pastatykite jį arčiau dainuojančiojo. Kai dainuojama, paprašykite, kad kiti vaikai netriukšmuotų, būtų tylūs. Tai yra svarbūs aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti, norint pasiekti šį tikslą.

Jeigu jums sunku surasti mažiau pažįstamų kalbančiųjų žmonių, kurie padainuoja daineles, galima kitas būdas – naudoti magnetofoną arba grotuvą. Įrašykite savo dainuojamas dainas ir leiskite vaikui klausyti. Tai gera vaikui klausymosi praktika, nes įrašytą garsą sunkiau girdėti, nei gyvą balsą. Pirmiausia sudainuokite visą dainą, ir tegul jis ją atpažįsta, atrinkdamas paveikslėlį ar atlikdamas veiksmus. Jeigu gali skirti kelias dainas, tada dainuokite pagal garso įrašą, palikdami neištartus paskutinius žodžius kiekvienos eilutės pabaigoje. **Patikrinkite, jeigu vaikas ištars praleistą žodį.**



Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Dainose ir rimavimuose pradeda atpažinti atskiras eilutes.
- Tema: Pietų metas.

Veikla

Atskirų dainos eilučių mokymas

- Pradėkite dainuoti tokią dainą, kurią vaikas gerai žino, ir tokią, kurios kiekviena eilutė yra skirtinga ir lengvai pavaizduojama.
- Naudokite pagalbinę informaciją arba nuotraukas kiekvienai dainos eilutės pavaizdavimui.
- Dainuokite dainą ir rodykite paveikslėlį arba daiktą, kuris atitinka kiekvieną eilutę, kai jas dainuojate.
- Mokykite šią dainą tol, kol vaikas pradės atpažinti kiekvieną dainos eilutę, atrinkdamas paveikslėlį arba daiktą, atlikdamas kiekvienos eilutės veiksmą ir t.t.

Dainos pavyzdys: „Meškiukas“ (7 savaitė)



Žodyno plėtimas

Tema: Pietų metas

Kasdien per pietų metą jūs turite galimybę kalbėti ir bendrauti su savo vaiku, naudojant panašų žodyną ir kalbą. Ruošdami pietus skirkite vaikui laiko bendro supratimo ir kalbos mokymui. Taip, tai užtruks ilgiau, jeigu leisite jam padėti, tačiau pagalvokite apie viską, ko jis išmoks per „veikimo“ veiklą. Planuojami žodžiai ir frazės:

- Pietų metas, nusiplauk rankas. Pagaminkite kartu pietus. Užlipk, kad galėtum pasiekti.
- Šiltas vanduo, muilas, vonia, rankšluostis, kėdė, virtuvė, suolas, stalas.
- Ką šiandien gaminsime? A ar B? Mums reikia _____. Atsineškime _____.
- Sumuštinis, duona, sviestas, sūris, peilis, lėkštė, užtepėlė, pjauti, truputį, daug, lipnus, lydytas.
- Ką gersime prie sumuštinio? Įpilkime _____. Atsargiai. Užteks.
- Pilti, pilnas, gana, šaltas, valgyti, kramtyti, gerti, skanus, nieko nebėra.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Spontaniškai naudoja žodį „Kur“.
- Plečia „išmoktų“ frazių skaičių, pavyzdžiui: „Nieko nėra“, „Atia - atia“, „Kitą kartą“.

Veikla

Vaikas supranta bendrą „slėpynių“, „dingo“ ar „nieko nėra“ prasmę, kadangi jūs tai mokėte 4, 9, 13 ir 21 savaitių metu. Šią savaitę jūs klausysite ir tikrinsite, kaip jūsų vaikas įvairiose aplinkose ir situacijose spontaniškai naudoja žodį „Kur“.

- Jeigu jūsų vaikas spontaniškai nesako „Kur“, tada sudarykite situacijas, kurios provokuos ištarti šį žodį. Patikrinkite arba pakartokite bet kurias veiklas, kurios buvo pasiūlytos prieš tai išvardintose savaitėse, arba sugalvokite naujų ir įdomių būdų.
- Nepamirškite! Jūs norite sukurti situacijas, kad vaikas spontaniškai naudotų žodžius. Skatinkite ir laukite. Nesakykite pavyzdžio, nes jūsų vaiko atsakas bus tik pamėgdžiojimas, o ne spontaniškas kalbos vartojimas.

Išmoktos frazės

Dabar vaiko kalboje girdite daugybę pavienių žodžių, tačiau kartais išgirstate jį naudojant dviejų ir trijų žodžių junginius. Ar tai reiškia, kad dabar jis kalba dviejų ir trijų žodžių frazėmis? Ne, dar ne. Kiekvieną savaitę šimtus kartų vaikas išgirdavo keletą frazių, ir klausydamasis jų išmoko kaip užbaigtą visumą, o ne kaip frazės atskirus žodžius. Frazę „Kitą kartą“ jis tiesiog išmoko pasakyti, kai jūs atidedavote veiklą vėlesniam laikui ar kitai dienai, ir pamėgdžioja kaip pakankamą „vienetą“, kurį dabar sako spontaniškai.

Tą patį vaikas turėtų pritaikyti dar keletui frazių, ir tai labai teigiamas žingsnis jo kalbos mokymesi. Vis dėlto, kai vaikas naudoja kalbos pavyzdį, jie sumuojami kaip vienas žodis, todėl, kad juos naudoja tik toje frazėje, kaip „masės vienetas“, o ne kaip atskirus žodžius.

Sudarykite frazių sąrašą, kuriuos vaikas naudoja kaip išmoktą vienetą ir užtikrinkite, kad jau yra spontaniškai tariamų.



Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Įtraukia garsą /d/ į frazės žinomus žodžius ir pavienius žodžius.

Veikla

Šią savaitę atkreipkite ypatingą dėmesį, klausydamiesi spontaniškos vaiko kalbos ir patikrinkite, ar jis atitinkamuose žodžiuose naudoja fonemą /d/. Ši fonema būna pirmojoje ir vidurinėje žodžių pozicijose. Kai kurie žodžiai, kuriuos vaikas gali sakyti yra: **du, dar, duok, dėdė, kėdė, durys, duona.**

Patikrinkite vaiko kalbos suvokimo ir tariamų žodžių sąrašą ir suraskite visus žodžius, kuriuose yra fonema /d/. Šią savaitę klausykite spontaniškos vaiko kalbos ir atkreipkite dėmesį, ar jis teisingai taria šią fonemą. Jeigu vaikas netaria žodžiuose fonemos /d/, sukurkite specialią veiklą, kad galėtų tarti ir spontaniškai kalbėti.

Veiklos:

- Atidarykite vokus su paveikslėliais ar nuotraukomis, kuriose yra fonema /d/.
- Paprašykite vaiko paduoti įvairius daiktus: „Duok man...“ (duoną, dramblių, dūdą, dangtį). Dar....“
- Namuose: durys, kėdė, puodas, dangtis. Atidaryk, uždaryk duris.
- Lauke: daržas, sodas, medis, daržovės, daug...
- Veiksmažodžiai: dainuojam, dirbam. Ka daryti? Padėk, paduok, parodyk, pabandom.
- Kūno dalys: dantys, delnas, dilbis, padas.



Data	Ką Jūsų vaikas darė?

2. Audioverbalinės (AV) technikos ir strategijos

- Klausytis, kaip vaikas kalba ir įvertinti klaidų turinį.
- Modeliuoti, sakyti taisyklingos kalbos pavyzdį.

3. Savaitės pasaka: Bobette McCarthy, „Smagūs pasislėpę Begemotai“ (Happy Hiding Hippos).

Simon and Schuster Children's Publishing, UK, 1994.

- Daug begemotų, prastai užsimaskavę, slepiasi įvairiose vietose. Čia ne tik smagi daina, bet yra ir nuolat pasikartojantys neiginiai, kuriuos mokėtės 8 ir 11 savaitėmis. Kiekvienas begemotas apsirengęs ką nors juokingo, ką būtų galima aptarti. Jie negali tinkamai pasislėpti vietose, kuriose slepiasi, nes yra per dideli. Galite kalbėti: „Ne, ne tu“, „Ne, tu per didelis“ ir t.t.
- Vaidinant šią pasaką, suteiksite vaikui galimybę susipažinti su daug konkrečių vietų, kitaip tariant – prielinksnių: už sofos, po lova, tarp kėdžių ir t.t. Taip pat galite pasirinkti vietas, kurios būtų per mažos, į kurias vaikas netilptų ir kartojant tarti neiginius: „Ne, netelpi, negali“ ir pan.

4. Savaitės dainelė „Laikrodėlis“

Žodžiai:

„Ei, laikrodėli, tik-tak.

Pasakėlę pasek.

Įlindo dar kartą čia pelė,

Bet išsigando, din-dan!

Jos nieks neranda, din-dan“.

Šioje dainelėje yra besirimuojančių žodžių, kuriuos išmokote praėjusios savaitės veiklose.

- Galite suvaidinti ir šią dainelę, išsikirpdami laikrodį iš popieriaus, ir trintuku vaidindami bėgiojančią pelytę.
- Galite pasigaminti paveikslėlius kiekvienai dainelės eilutei. Jums prireiks dviejų vienodų kortelių dainelės pradžiai ir pabaigai. Antras ir trečias paveikslėliai turėtų būti su visur lakstančia pelyte. Jums dainuojant, kortelės gali būti dėliojamos pagal tvarką. Tai padės vaikui išmokti kiekvieną eilutę atskirai ir mokys jį eiliškumo.
- Naudinga svetainė, kurioje yra šimtai dainelių ir eilėraščių anglų kalba – <http://bussongs.com>. Ten galite rasti naudingų dainelių, eilėraščių ar filmuotos medžiagos.

★ **Patarimas.** *Kai esate parduotuvėje ar autobuse, mašinoje ar zoologijos sode, kalbėkitės su vaiku apie esamą aplinką. Taip rodysite kasdieninės kalbos pavyzdžių, skatinsite, kad lavėtų spontaniškas kalbėjimas.*

